

Impressie

Kennissessie watersysteem en waterkwaliteit

21 november 2022

Living Lab GEUS organiseerde op 21 november jl. een kennissessie Watersysteem en Waterkwaliteit. Een kleine 50 geïnteresseerden waren naar Dorpshuis Blanke Schot in Uddel gekomen om een objectief beeld gepresenteerd te krijgen van het watersysteem en de waterkwaliteit in het gebied GEUS. Net als bij eerdere kennissessies was er volop ruimte voor vraag én antwoord.

Vooruitkijken naar de toekomst

In de enclave Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld speelt water een grote rol. Logisch, want het gebied ligt in een kom waar het water afloopt naar de Hierdense en Staverdense beek. Door de eeuwen heen hebben de bewoners van GEUS het gebied geschikt gemaakt om te wonen, te werken en te bewerken. Hiervoor zijn natte gronden ontgonnen en is een ontwateringssysteem aangelegd waar we ook nu nog de vruchten van plukken. Maar hoe zorgen we ervoor dat het watersysteem en de waterkwaliteit ook in de toekomst aan onze wensen en eisen voldoen?

Watersysteem GEUS - ontstaan, werking en huidige inrichting

Wiebe Harder van Aequator nam de aanwezigen mee in het ontstaan, de werking en de huidige inrichting van het watersysteem GEUS. Harder, bodemdeskundige, legde uit dat bodem- en waterkwaliteit hand in hand gaan. De belangrijkste kenmerken van het GEUS-gebied kennen een oorsprong in de IJstijd. Landijs bedekte grote delen van noord Europa. Het schuiven van dit landijs zorgde voor stuwwallen, die we heden nog duidelijk terug zien rond Garderen en Oost Veluwe. En hiertussen is op niet al te grote diepte een kleischotel ontstaan. Hierdoor kent GEUS twee watersystemen; een diep en een ondiep nat systeem. Vroeger was er alleen landbouw rond de dorpskernen. Tegenwoordig is er ook landbouw op de voorheen natte gronden. Om dit te kunnen gebruiken zijn er veel sloten gegraven. GEUS transformeerde zich van een 'traag' watersysteem naar een 'snel' systeem. Met alle nadelen van dien. Harder suggereerde dan ook dat het wellicht raadzaam is om maatregelen te nemen waardoor het water langer vast gehouden kan worden.

Waterkwaliteit oppervlaktewater: gegevens, ontwikkelingen en huidige situatie

Tweede spreker Anita Buschgens van Waterschap Vallei en Veluwe legde aan de hand van de Kader Richtlijn Water (KRW) uit, hoe waterkwaliteit gemeten wordt en wat de resultaten in ons werkgebied zijn. De KRW is een Europese Richtlijn en van toepassing op oppervlaktewater en op grondwater. Het is een resultaatsverplichting met als doel het veiligstellen van de waterkwaliteit. Hoewel het een richtlijn is met doelstellingen gericht op 2027 gaat Buschgens er vanuit dat dit dan niet gaat stoppen. Er zijn in de afgelopen jaren al veel verschillende maatregelen getroffen. Hoewel de meetresultaten de laatste jaren onder de norm zijn, blijft waterkwaliteit een reden tot zorg. Vooral de meetgegevens die kijken naar chemische verontreiniging laten zien dat geen enkele water voldoet. We zijn wel op de goede weg, maar we hebben nog een lange weg te gaan.

Waterkwaliteit grondwater

Na de pauze ging Suzanne van den Bos van de Provincie Gelderland in op de waterkwaliteit van het grondwater in GEUS. Ook de kwaliteit van het grondwater wordt geregeld vanuit de KRW. Waar het stromen van oppervlaktewater gaat over meter per seconde, gaat het bij grondwater om meter per dag. Grondwater stroomt erg langzaam. Een meting op 10 meter diepte kan maar zo een meting zijn van de situatie 10 jaar geleden. Neemt niet weg dat het belangrijk is dat er regelmatig gemeten wordt. Daarvoor zijn er een groot aantal meetpunten ingericht. Op verschillende dieptes. De normen voor oppervlakte water zijn strenger dan voor grondwater. Gelukkig voldoen op dit moment de grote grondwaterbronnen aan de KRW-normen. Punten van zorg zijn vooral de verzuring en de vergrijzing/verstopping van het grondwater door vaker voorkomende periodes van droogte.

De Staverdense beek en voorbeelden van maatregelen

De laatste spreker van de avond, Maarten Veldhuis van Waterschap Vallei en Veluwe, liet de aanwezigen op bevrogen manier zien wat er gedaan kan worden aan het verbeteren van het watersysteem en de -kwaliteit. Sponswerking was de rode draad van zijn verhaal. En dan met name het verlies daaraan. Jarenlang hebben we er alles aan gedaan om water snel af te voeren, want droge gronden waren nodig om te kunnen verbouwen. Dit heeft ertoe geleid dat we nu tegen allerlei problemen aanlopen. Beleid is er tegenwoordig op gericht om de sponswerking terug te brengen. Veldhuis liet aan de hand van de maatregelen zoals die in en rond de Leuvenumse beek zijn genomen, wat er ook gedaan zou kunnen worden met de Staverdense beek. Daarbij is de hulp van alle grondeigenaren in GEUS hard nodig. Het Waterschap beheert alleen A-watgangen. Wat inhoudt dat 85% van de watgangen beheerd worden door gemeenten, boeren en particulieren. Eén praktische tip had Veldhuis meteen al: Koppel vandaag nog al je regenwaterafvoeren van het riool af!

Over het Living Lab

In het Living Lab gaan overheid, kennisinstellingen, maatschappelijke instellingen, bedrijven en inwoners van de enclave Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld de samenwerking met elkaar aan om oplossingen te vinden voor maatschappelijke vraagstukken.

**LIVING LAB
GEUS**

SAMENWERKEN AAN EEN
TOEKOMSTBESTENDIG GEBIED